

FORVALTNINGSREVISJON

Narvik Havn KF

Narvik kommune

Rapport 2025

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Narvik kommune har KomRev NORD gjennomført forvaltningsrevisjon rettet mot Narvik Havn KF. Kontrollutvalgets plikt til å påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner § 23-2 bokstav c. Ifølge kommuneloven § 23-3 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Krav til revisors uavhengighet følger av kommuneloven § 24-4 og av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16, 17, 18 og 19. Før igangsetting av forvaltningsrevisjonen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Narvik kommune. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Narvik Havn KF for samarbeidet i forbindelse med forvaltningsrevisjonen.

Tromsø, 12.03.2025

Margrete Mjølhus Kleiven
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Mathias Brattli Agaze
Prosjektleder, forvaltningsrevisor

SAMMENDRAG

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført med utgangspunkt i følgende problemstillinger:

1. *Beskrivelse av Narvik Havn KFs virksomhet*
2. *Er deler av Narvik Havn KFs virksomhet i konkurranse med andre virksomheter som helt eller delvis eies av Narvik kommune?*
3. *Etterlever Narvik Havn KF offentlighetsloven og kommunelovens regler om innsyn og offentlighet?*
4. *Etterlever Narvik Havn KF kravene i kommuneloven og Narvik kommunes vedtatte eierstrategi om rapportering og orientering til eier?*

Problemstillingene nr. 1 og nr. 2 er deskriptivt formulert og innebærer derfor at det ikke gjøres vurderinger opp mot utledede revisjonskriterier for disse problemstillingene. Videre består undersøkelsen under problemstilling nr. 3 og nr. 4 av en vurdering av om Narvik Havn KFs praktisering av offentlighet, behandling av innsynsbegjæringer og rapportering til eier er i tråd med lovkrav og kravene i Narvik kommunes eierskapsmelding.

Narvik Havn KFs virksomhet

Narvik Havn KF har som formål å ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver som Narvik kommune er tillagt etter havne- og farvannsloven med forskrifter. Videre er formålet å planlegge, utbygge og drive Narvik Havn KF til beste for utvikling av kommunen og landsdelen. Foretaket skal være kommunens redskap for utvikling av Narvik som et sentralt internasjonalt knutepunkt for godstransport for Nordkalotten med kompetanse innenfor logistikk og næringsutvikling. Foretaket kan også drive annen virksomhet som styrker foretakets økonomi og inntjeningsevne.

Foretakets utvikling de siste årene viser en økende inntjening, hvor inntekter fra farvannsavgift utgjør en mindre andel av denne. Foretaket er derfor avhengig av andre inntekter for å finansiere foretakets drift. Narvik Havn KF har satset på cruiseanløp, hvor det de siste årene har vært et økende antall anløp. Narvik Havn har også investert i andre prosjekter, herunder blant annet bulkterminal på Skarveneset og etablering av foretaket Narvik Bulkterminal AS. Samlede leieinntekter fra eiendom er i årsregnskap for 2023 oppgitt å være kr 42,97 millioner.

Sammen med økt omsetning har også foretakets gjeld økt til kr 398,941 millioner jf. regnskap for 2023. Det er ifølge Narvik Havn KF etterslep på investeringer i infrastruktur på potensielt flere hundre millioner. Innhenting av etterslepet kan ikke gjennomføres uten at det er inntekter å hente ut av investeringen.

Konkurrerende virksomhet

Revisors gjennomgang har ikke påvist enkeltprosjekter som indikerer at Narvik Havn KFs virksomhet er i direkte eller indirekte konkurranse med virksomhet i Narvik kommunes næringsutviklingsselskap Futurum AS. Revisors gjennomgang har vist at det er områder av Narvik Havn KFs virksomhet som er i konkurranse med virksomheten i kommunens eiendomsutviklingsselskap Narvikgården AS. Det vises til at Narvik Havn KF leier ut

kontorlokaler, og at de har ervervet eiendom og bygget vaskeri på oppdrag for Agenda AS. Dette er imidlertid virksomhet som Narvik kommune har vært orientert om, og Narvik Havn KF har gitt en ufullende forklaring om bakgrunnen for hvorfor de driver slik virksomhet. Narvik Havn KFs virksomhet er for øvrig ganske vidt angitt i selskapets vedtekter. I gjennomgangen har revisor tatt utgangspunkt i at med konkurrerende virksomhet menes det virksomhet som har eller vil kunne ha negative konsekvenser for andre helt eller delvis eide kommunale foretak.

Offentlighet og innsyn

Revisors undersøkelse har påvist at Narvik Havn KF ikke har en egen arkivplan, og at arkivhåndteringen ikke er en del av foretakets internkontroll. Dette er ikke i henhold til kravene i arkivloven og arkivforskriften. Våre undersøkelser av foretakets postliste for en nærmere bestemt tidsperiode viste noen mangler. Foretaket har ikke skriftlige rutiner eller retningslinjer for journalføring. Muntlig informasjon har videre synliggjort at det ikke er etablert en fast praksis for journalføring i foretaket. Samlet har revisor derfor vurdert at Narvik Havn KF i noen grad etterlever kravene i arkivloven om føring av postjournal.

Narvik Havn KFs saksdokumenter er åpne for innsyn for alle, med mindre annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov. Saksdokumenter fra styremøter tilgjengeliggjøres på foretakets nettsider, og dokumenter unntatt offentlighet har henvisning til hvilken hjemmel som er brukt for å unnta dokumentet offentlighet. Revisor har gjennom sin undersøkelse kunne påvise ett tilfelle hvor et dokument var unntatt offentlighet uten at det har vært mulig for revisor å vurdere om dette var hjemlet i lov eller forskrift med hjemmel i lov. Revisor har vurdert at Narvik Havn KF i all hovedsak etterlever offentlighetslovens regler om at saksdokumenter er åpne for alle, med mindre annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov.

Revisor har gjennom sin undersøkelse gjennomgått Narvik Havn KFs behandling av mottatte innsynsbegjæringer. Foretaket har mottatt et lite antall innsynsbegjæringer, og håndteringen av disse har vært noe ulik. For ett av innsynskravene ble svarfristen i offentlighetsloven ikke overholdt, og ett av innsynskravene ble liggende ubesvart uten at foretaket har kunnet gi en forklaring på hvorfor det ble liggende ubesvart. Videre er det for det tredje innsynskrav vi undersøkte saksbehandlingen av, ikke dokumentert at det ble gitt skriftlig avslag med henvisning til hjemmel for å unnta dokumentet fra offentlighet og hvordan det kan fremsettes klage. For øvrig har undersøkelsen vist at foretaket ikke har en skriftlig rutine som avklarer ansvaret for å følge opp innsynsbegjæringer. Vår samlede vurdering er at Narvik Havn KF i liten grad etterlever offentlighetslovens regler om saksbehandling av innsynskrav.

Kunngjøring av dato for møter i Havnestyret gjøres på en lett og tilgjengelig måte gjennom foretakets nettside, og møtene er åpne for publikum så fremt det ikke behandles saker unntatt offentlighet. Som en del av undersøkelsen har revisor fulgt med på annonseringen av møter i havnestyret i perioden forvaltningsrevisjonen er gjennomført, og har i den forbindelse påvist ett tilfelle hvor tid, sted og saksdokumenter ble lagt ut på foretakets nettside først 10 dager etter at møtet ble gjennomført.

Revisor har ikke kunne undersøke dette lengre tilbake i tid. I vurderingen vår har vi vektlagt informasjon fra styreleder som tiltrådte i 2024, om at hun hadde merket seg at tilgjengeliggjøring av saksdokumenter ikke var i tråd med regelverket da hun tiltrådte.

Revisor har derfor vurdert at Narvik Havn KF i noen grad etterlever kommunelovens regler om møteoffentlighet, og tilgjengeliggjøring av saksdokumenter.

Rapportering til eier

Narvik Havn KF rapporterer årlig til eier om status i foretaket, fremtidige investeringsplaner og utfordringer foretaket har. Dette gjøres både gjennom regulering av budsjett for inneværende år, neste års budsjett og gjennom avleggelse av årsregnskap og årsberetning. Videre har revisor også gjennomgått øvrige rapporteringer som gjøres til eier og sammenlignet disse med informasjonen som revisor har innhentet om Narvik Havn KFs virksomhet. Det er gjennom denne sammenligningen ikke påvist tilfeller av manglende rapportering til Narvik kommune. Revisor vurderer derfor at foretaket etterlever kravene i kommuneloven og Narvik kommunes eierskapsmelding om rapportering til eier om foretakets økonomi, virksomhet, resultater m.m.

Revisors undersøkelse har videre påvist at styret i Narvik Havn KF har gjennomført en evaluering av sin egen sammensetning og behov for kompetanse, og at styreleder i etterkant har utarbeidet et skriv om dette som er sendt kommunen. Det er ikke gjennomført en evaluering av styrets arbeid, oppmøte i styremøter m.m. Revisor vurderer på bakgrunn av dette at Narvik Havn KF i liten grad har etterlevd kravet om evaluering av styrets arbeid slik det er formulert i Narvik kommunes eierskapsmelding,

Foretakets årsmelding forberedes av administrasjonen og behandles av Havnestyret før den oversendes kommunen. Videre er det rådmann som er ansvarlig for de faste møtene i Industrigruppen og kaller inn til møter jevnlig. Revisor vurderer at dette i all hovedsak er i tråd med kravet i Narvik kommunes eierskapsmelding om utarbeidelse av årsmelding og fast møteplan mellom havnedirektør og daglig leder.

Anbefalinger

På bakgrunn av undersøkelsens funn og vurderinger anbefales Narvik kommuneå:

- Etablere og ta i bruk egen arkivplan i tråd med kravene i arkivforskriften § 4
- Inkludere arkivhåndteringen som en del av foretakets internkontrollsystem
- Sikre at foretakets ansatte som håndterer arkivpliktige saksdokumenter får tilstrekkelig opplæring i foretakets saks- og arkivsystem.
- Innfører egen rutine for håndtering av innsynskrav i tråd med offentleglovens regler om saksbehandling av innsynskrav
- Innta evaluering av styrets arbeid som fast sak i ett av styrets møter gjennom året, og at det utarbeides rapport om styrets arbeid til eier.

Innhold

SAMMENDRAG	2
1 BAKGRUNN OG BESTILLING	7
2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER	7
2.1 Problemstillinger	7
2.2 Revisjonskriterier.....	7
2.2.1 Kilder for utledning av revisjonskriterier	7
2.2.2 Utledning av revisjonskriterier om innsyn og offentlighet	8
2.2.3 Utledning av revisjonskriterier om rapportering og orientering til eier	9
3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING	11
3.1 Metode og datamateriale	11
3.2 Gyldighet og pålitelighet.....	11
3.3 Avgrensninger.....	12
4 BESKRIVELSE AV NARVIK HAVN KFS VIRKSOMHET	13
4.1 Innledning	13
4.1.1 Virksomhetens formål og Narvik kommunes eierstrategi	13
4.1.2 Virksomhetens organisering.....	13
4.1.3 Den økonomiske situasjonen i foretaket.....	14
4.2 Eiendom	16
4.3 Ulike prosjekter, investeringer og eierskap i andre selskaper	16
4.3.1 Narvik Bulkterminal AS.....	16
4.3.2 Hålogaland Næringspark AS.....	16
4.3.3 Narvik Næringspark	17
4.3.4 Andre prosjekter og investeringsplaner	17
4.3.4 Eierskap i andre selskaper	17
4.4 Maritime tjenester	17
4.5 Cruiseanløp	18
5 KONKURRANSE MED ANDRE VIRKSOMHETER HELT ELLER DELVIS EID AV NARVIK KOMMUNE	19
5.1 Innledning og avgrensning	19
5.2 Narviggården AS.....	20
5.3 Futurum AS.....	21
5.4 Oppsummering.....	22
6 OFFENTLIGHET OG INNSYN	23
6.1 Innledning	23
6.2 Arkiv og internkontroll.....	23
6.2.1 Postliste.....	23
6.2.2 Arkivering.....	23
6.3 Håndtering av innsynsbegjæringer	24
6.4 Møter i Havnestyret.....	25
6.5 Revisors vurderinger	26
6.6 Konklusjon.....	27
7 RAPPORTERING TIL EIER	28
7.1 Evaluering av styrets arbeid og sammensetning	28
7.2 Rapporteringer	28
7.2.1 Faste rapporteringer	28

7.2.2	Øvrige rapporteringer	29
7.2.3	Foretakets rapportering sammenliknet med foretakets virksomhet	29
7.4	Grunnundersøkelser Skjomnes	29
7.5	Kommunen som eier og oppfølging av foretakets styre	30
7.6	Revisors vurderinger	30
7.7	Konklusjon.....	31
8	UTTALELSE	32
9	ANBEFALINGER	35
10	REFERANSER	36

1 BAKGRUNN OG BESTILLING

I Narvik kommunes plan for forvaltningsrevisjon i perioden 2024-2027 er forvaltningsrevisjon rettet mot Narvik Havn KF gitt øverste prioritet. Kontrollutvalget vedtok i møte 30.09.2024, i sak 39/2024, å bestille forvaltningsrevisjon rettet mot Narvik Havn KF. Formålet med forvaltningsrevisjonen er å fremskaffe informasjon og avklaringer som bidrar til kontroll av foretakets virksomhet, og som både kommunestyret som eier og foretaket selv kan anvende.

Kontrollutvalget vedtok KomRev NORDs overordnede prosjektskisse for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen i møte 04.11.2024 under sak 50/2024.

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER

2.1 Problemstillinger

For denne forvaltningsrevisjonen gjelder følgende problemstillinger:

1. *Beskrivelse av Narvik Havn KFs virksomhet*
2. *Er deler av Narvik Havn KFs virksomhet i konkurranse med andre virksomheter som helt eller delvis eies av Narvik kommune?*
3. *Etterlever Narvik Havn KF offentlighetsloven og kommunelovens regler om innsyn og offentlighet*
4. *Etterlever Narvik Havn KF kravene i kommuneloven og Narvik kommunes vedtatte eierstrategi om rapportering og orientering til eier?*

Problemstilling 1 og 2 i denne forvaltningsrevisjonen er av deskriptiv karakter. Vi har kartlagt Narvik Havns virksomhet, hvor både lovpålagte oppgaver etter havne- og farvannsloven med forskrifter og øvrige deler av virksomheten inngår. Videre har vi undersøkt denne virksomheten opp mot andre virksomheter som helt eller delvis eies av Narvik kommune, for å se om deler av virksomheten er i konkurranse med de aktuelle virksomhetene. For deskriptive problemstillinger er det ikke relevant å utlede revisjonskriterier eller gjøre vurderinger.

2.2 Revisjonskriterier

2.2.1 Kilder for utledning av revisjonskriterier

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som foretaket skal vurderes opp mot. Revisjonskriterier utledes fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det aktuelle området. De relevante kildene for utledning av revisjonskriterier for besvarelse av problemstillingene 3 og 4 i denne forvaltningsrevisjonen er:

- Lov-2006-05-19-16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)
- Lov-2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

- Lov-1992-12-04-126 om arkiv (arkivlova)
- Forskrift om offentlege arkiv (arkivforskriften)
- Vedtekter for Narvik Havn KF
- Narvik kommunes eierskapsmelding 2022

Revisjonskriteriene vi har utledet, oppgis i tekstboks innledningsvis i kapitlene de brukes i.

2.2.2 Utledning av revisjonskriterier om innsyn og offentlighet

Innsyn

Reglene om innsyn reguleres av lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova). Hovedregelen fremgår av § 3, og er at saksdokumenter, journaler og liknende register for organet er åpne for innsyn, med mindre noe annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov.

Videre er reglene for hvordan offentlig virksomhet skal saksbehandle innsynskrav regulert i kapittel 4. Her fremgår det i § 29 at et organ som mottar innsynskravet skal vurdere det konkret, selvstendig og uten ugrunnet opphold. Av § 31 fremgår det at avslag på innsynskrav skal være skriftlig. I avslaget skal det vises til den spesifikke hjemmel avslaget bygger på, og det skal informeres om både klagemulighet og klagefrist.

Arkiv og journalføring

Et offentlig organ er også pliktig å føre journal etter reglene i arkivlova med forskrifter, jf. offentliglova § 10. I forskrift om offentlege arkiv (heretter arkivforskriften), § 4 fremgår det at alle offentlige organ skal til en hver tid ha en ajourført arkivplan som viser hva arkivet omfatter og hvordan det er organisert. Arkivplanen skal også vise hvilke instruksjer, regler, planer m.v som gjelder for arkivarbeidet. Den øverste ledelsen i organet må sikre at arkivarbeidet blir omfattet av organets internkontroll. I arkivforskriften § 9 fremgår det videre at et offentlig organ skal ha en eller flere journaler for registrering av dokument i de sakene organet oppretter. I journalen skal en registrere alle inngående og utgående dokument som etter offentliglova § 4 må regnes som saksdokument for organet, dersom de er eller blir saksbehandla og har verdi som dokumentasjon. Organinterne dokument etter offentliglova § 14 skal organet registrere i journalen så langt organet finner det hensiktsmessig. Følgende organinterne dokument skal likevel alltid journalføres:

- a) Dokument som er omtalt i offentliglova § 14 andre ledd
- b) Dokument som er omtalte i offentliglova § 15 første ledd bokstav a til d, § 16 andre ledd og § 16 tredje ledd første punktum.
- c) Dokument som er omtalte i offentligforskrifta § 8

Møteoffentlighet

Det fremgår av kommuneloven § 11-3 andre og tredje ledd at møter i folkevalgte organer skal kunngjøres på en hensiktsmessig måte, også hvis det antas at møtet vil bli helt eller delvis lukket etter § 11-5. Sakslisten til møtet og andre møtedokumenter som ikke er unntatt fra offentlighet skal være tilgjengelige for allmennheten. Reglene for folkevalgte organer gjelder også for styret for et kommunalt foretak, jf. kommuneloven § 5-2 tredje ledd.

Videre fremgår det av kommuneloven § 11-5 at alle har rett til å være til stede i møter i folkevalgte organer dersom ikke annet følger av denne paragrafen. Et folkevalgt organ skal

vedta å lukke et møte når det skal behandle en sak som angår en arbeidstakers tjenstlige forhold og når det behandler en sak som inneholder opplysninger som er omfattet av lovbestemt taushetsplikt. Videre kan organet også vedta å lukke et møte hvis ett av følgende vilkår er oppfylt:

- a) Hensynet til personvern krever at møtet lukkes
- b) Hensynet til tungtveiende offentlige interesser tilsier at møtet lukkes, og det vil komme fram opplysninger i møtet som kunne vært unntatt fra innsyn etter offentleglova hvis de hadde stått i et dokument.

Med bakgrunn i redegjørelsen over om regelverket knyttet til offentlighet og innsyn utleder vi følgende revisjonskriterier for besvarelse av problemstilling 3:

Narvik Havn skal sørge for at:

- Saksdokumenter, journaler og liknende register er åpne for innsyn for alle, med mindre annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov
- Det føres postjournal etter reglene i arkivlova med forskrifter
- Det til enhver tid er en ajourført arkivplan som viser hva arkivet omfatter og hvordan det er organisert. Arkivplanen skal også vise hvilke instruksjer, regler, planer mv. som gjelder for arkivarbeidet.
- Innsynskrav avgjøres uten ugrunnet opphold, og at avslag på innsynskrav skal være skriftlig, vise hvilken hjemmel i lov eller forskrift som avslaget begrunnes i og hvordan det kan fremsettes klage.
- Styremøter kunngjøres på hensiktsmessig måte og sakslisten til møte og andre møtedokumenter som ikke er unntatt fra offentligheten skal være tilgjengelige for allmennheten.

2.2.3 Utledning av revisjonskriterier om rapportering og orientering til eier

Kommunale foretaks krav til rapportering til kommunestyret reguleres av kommuneloven § 9-15 annet ledd. Her fremgår det at styret i foretaket skal gjennom budsjettåret legge frem rapporter som viser utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med kommunestyrets vedtatte rammer for foretaket.

I henhold til kommuneloven § 26-1 har Narvik kommune utarbeidet og vedtatt en eierskapsmelding i 2022. I denne fremgår det i punkt 3.4 at styret skal sikre en ansvarlig og tilfredsstillende rapportering og informasjonsflyt til eierne. Narvik kommune skal til enhver tid ha oppdatert, relevant og korrekt informasjon om selskapets virksomhet, organisering og resultater, utfordringer og strategier. Videre fremgår det at styret skal evaluere seg selv gjennom rapportevaluering for å sikre en rapport til eier om styrets arbeid. Dette gir eier kunnskap om både hvordan styret arbeider og om oppmøte i styremøter. I punkt 7.2 fremgår det at daglig leder blant annet har til oppgave å utarbeide årsmelding og utarbeide fast møteplan mellom rådmann og daglig leder for det enkelte selskap.

I eierskapsmeldingen punkt 10.1 fremgår det at det skal avholdes samhandlingsmøte mellom foretakets ledelse og kommunens politiske og administrative ledelse med frist i april, hvor formålet er eierskap og forberede årsavslutning. Videre skal det også avholdes

samhandlingsmøte med frist i oktober, hvor formålet er eierskap og forberede budsjett. Samhandlingsmøter er et møtepunkt hvor det diskuteres strategi, utfordringer og økonomi, samt forberede behandling av årsbudsjetter og årsregnskaper. Normalt avtaler ordfører, rådmann og det kommunale foretakets ledelse nærmere om hvorvidt det er behov for hyppigere samhandlingsmøter.

Med bakgrunn i redegjørelsen over om regelverk og eierskapsmelding har vi utledet følgende revisjonskriterier:

- Narvik Havn KF v/styret skal gjennom budsjettåret legge frem rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med kommunestyrets vedtatte rammer for foretaket.
- Narvik Havn KF v/styret skal sikre at Narvik kommune til enhver tid har oppdatert, relevant og korrekt informasjon om selskapets virksomhet, organisering og resultater, utfordringer og strategier
- Narvik Havn KF v/styret skal evaluere seg selv gjennom rapporteringsevaluering og sikre rapport til eier om styrets arbeid
- Narvik Havn KF v/havnedirektør skal utarbeide årsmelding og fast møteplan mellom rådmann og havnedirektør.

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING

3.1 Metode og datamateriale

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon¹. Vi sendte brev om oppstart av forvaltningsrevisjon til Narvik Havn KF v/ havnedirektør 05.11.2024. Vår kontaktperson har vært Maritim direktør Øistein Kaarbø. Oppstartsmøte ble avholdt 22.11.2024 hvor kontaktperson, havnedirektør Børge Edvardsen Klingan og økonomisjef Kaj Arne Sortebeck deltok.

For å fremskaffe opplysninger om Narvik Havn KFs virksomhet har vi innhentet årsberetninger, regnskap, budsjetter og investeringsplaner, strategisk plan for 2022-2025, saksdokumenter til styremøter i 2024 og saksdokumenter til kommunestyret for saker som gjelder Narvik Havn i 2024. For å belyse om deler av Narvik Havn KFs virksomhet er i konkurranse med andre virksomheter som helt eller delvis eies av Narvik kommune, har vi tatt utgangspunkt i vedtektene til andre virksomheter som Narvik kommune har eierandeler i, disse virksomhetenes årsberetninger de siste tre årene og informasjon på foretakenes nettsider.

For vurdering av Narvik Havn KFs etterlevelse av offentlighetsloven og kommunelovens regler om innsyn og offentlighet har revisor innhentet og gjennomgått kopi av de siste innsynsbegjæringene til foretaket, foretakets postliste for en avgrenset periode og bedt om en redegjørelse for interne rutiner ved behandling av mottatte innsynsbegjæringene. For å belyse foretakets rapportering til eier har vi bedt foretaket om å opplyse om hvilke rapporteringer som er gjort i 2024.

Videre har revisor besøkt Narvik Havn KF 09.01.25-10.01.2025 og gjennomført samtaler med styreleder, havnedirektør, maritim direktør og økonomisjef for å belyse de aktuelle problemstillingene ytterligere, og for å sikre tilgang på informasjon som ikke er en del av skriftlige dokumenter og rutiner.

3.2 Gyldighet og pålitelighet

Med gyldige data menes at dataene som samles inn i undersøkelsen, skal utgjøre et relevant og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere den reviderte virksomheten opp imot revisjonskriteriene og problemstillingene. Revisor vurderer at det datamaterialet som er presentert i rapporten, oppfyller gyldighetskravet.

Datamaterialet i denne rapporten baserer seg på en kombinasjon av skriftlige dokumenter og redegjørelser, og samtaler med ansatte i administrasjon og styreleder. Den skriftlige dokumentasjonen vi har mottatt er i stor grad offentlige dokumenter som er en del av den jevnlige rapporteringen til eier. Vi vurderer denne dokumentasjonen som pålitelig. På enkelte spørsmål som revisor har stilt i samtaler med de ansatte i administrasjonen har det vært noe diskrepans i svarene, men etter en nærmere gjennomgang har ikke dette hatt påvirkning på datamaterialets pålitelighet. Det vises for det første til at revisor ikke har vurdert de aktuelle spørsmålene som veldig sentrale for undersøkelsen, og at svarene i all hovedsak har basert seg på kildens forståelse av, og ikke direkte kjennskap til, det aktuelle tema. Videre har

¹ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

administrasjonen i stor grad vært tydelig på de ulike ansvarsområdene i organisasjonen og derfor henvist revisor til riktig kilde for å få et pålitelig svar på de spørsmål som har vært relevante i revisjonen.

Nåværende styreleder i Narvik Havn KF tiltrådte sommeren 2024, og vi har derfor ikke bedt henne svare for forhold og styrets arbeid i tiden før hun tiltrådte sitt verv.

Det totale antall innsynsbegjæringer som Narvik Havn KF har mottatt og oversendt revisor har vært begrenset. Revisor har derfor valgt å stille en rekke muntlige spørsmål til foretakets administrasjon for å få et tilstrekkelig datagrunnlag. Når det gjelder postlisten tok revisor utgangspunkt i en periode på 3 måneder. Basert på den mottatte postlisten og de opplysninger vi mottok om den, anså vi dette som tilstrekkelig til å vurdere foretakets praksis opp mot de utledede revisjonskriterier. Vi har fremlagt det samlede datamaterialet for Narvik Havn KF, og har på bakgrunn av de tilbakemeldingene vi har mottatt foretatt enkelte korrigeringer.

Påliteligheten og gyldigheten i det presenterte datamaterialet er også på et overordnet nivå sikret gjennom KomRev NORDs interne kvalitetssikringssystem.

3.3 Avgrensninger

Narvik kommune har eierskapsinteresser i til sammen 22 selskap og foretak. Under problemstilling nr. 2 har revisor funnet det nødvendig å avgrense hvilke helt eller delvis eide kommunale selskaper som skal inngå i kartleggingen. Revisor har gjennomgått formålene og beskrivelsen av virksomheten til selskapene, og på bakgrunn av dette funnet det naturlig å utelukke de selskapene med virksomhet som klart ikke har lik virksomhet som Narvik Havn KFs virksomhet.

4 BESKRIVELSE AV NARVIK HAVN KFS VIRKSOMHET

4.1 Innledning

4.1.1 *Virksomhetens formål og Narvik kommunes eierstrategi*

Narvik Havns formål er beskrevet i vedtektene for Narvik Havn § 4. Foretaket har som formål å ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver som Narvik kommune er tillagt etter havne- og farvannsloven med forskrifter.

Videre er formålet å planlegge, utbygge og drive Narvik Havn KF til beste for utvikling av kommunen og landsdelen. Foretaket skal være kommunens redskap for utvikling av Narvik som et sentralt internasjonalt knutepunkt for godstransport for Nordkalotten med kompetanse innenfor logistikk og næringsutvikling. Foretaket skal også drive annen virksomhet som er med å fremme Narvik Havn KF og styrke foretakets økonomi og inntjeningssevne, herunder næringsvirksomhet.

Foretaket kan også samarbeide med eller delta i andre selskaper med lignende virksomhet.

Narvik kommune har i sin eierskapsmelding for 2022 uttalt at i tillegg til sitt vedtektsfestede formål forventes det at Narvik Havn KF i perioden prioriterer følgende:

- Være en aktiv bidragsyter i tilrettelegging for samfunns- og industriutvikling og Forsvarets etablering
- Fokus og prioritet på dobbeltspor på Ofofbanen (tilrettelegge for politisk lobbyering)
- Tilrettelegge for en mer attraktiv kaifront fra Cruisehavnen og inn mot LKAB
- Narvik Havn skal være en strategisk samarbeidspartner med reiselivsnæringen, og bidra til å utvikle nye produkter, samt sikre nærvær av eksisterende
- Utvikle og tilrettelegge for infrastruktur Ballangseira og Framneslia for næringsetablering
- Vurdere utvikling av infrastruktur Fornes og Kjøpsvik mht næringsutvikling og bolyst
- Tilrettelegge for effektive transportløsninger og næringsutvikling nær havn

Miljø- og klimamessige føringer:

- For å være konkurransedyktig, miljøvennlig og i forkant, bør Narvik Havn være pådriver for å ta i bruk miljø- og bærekraftige løsninger for å redusere miljømessige konsekvenser
- Narvik bør etablere gode landstrømløsninger for skip som ligger til kai.
- Narvik Havn bør være en god samarbeidspartner i forbindelse med avfallshåndtering, og i den sammenheng bidra til reduksjon av plast i havet.

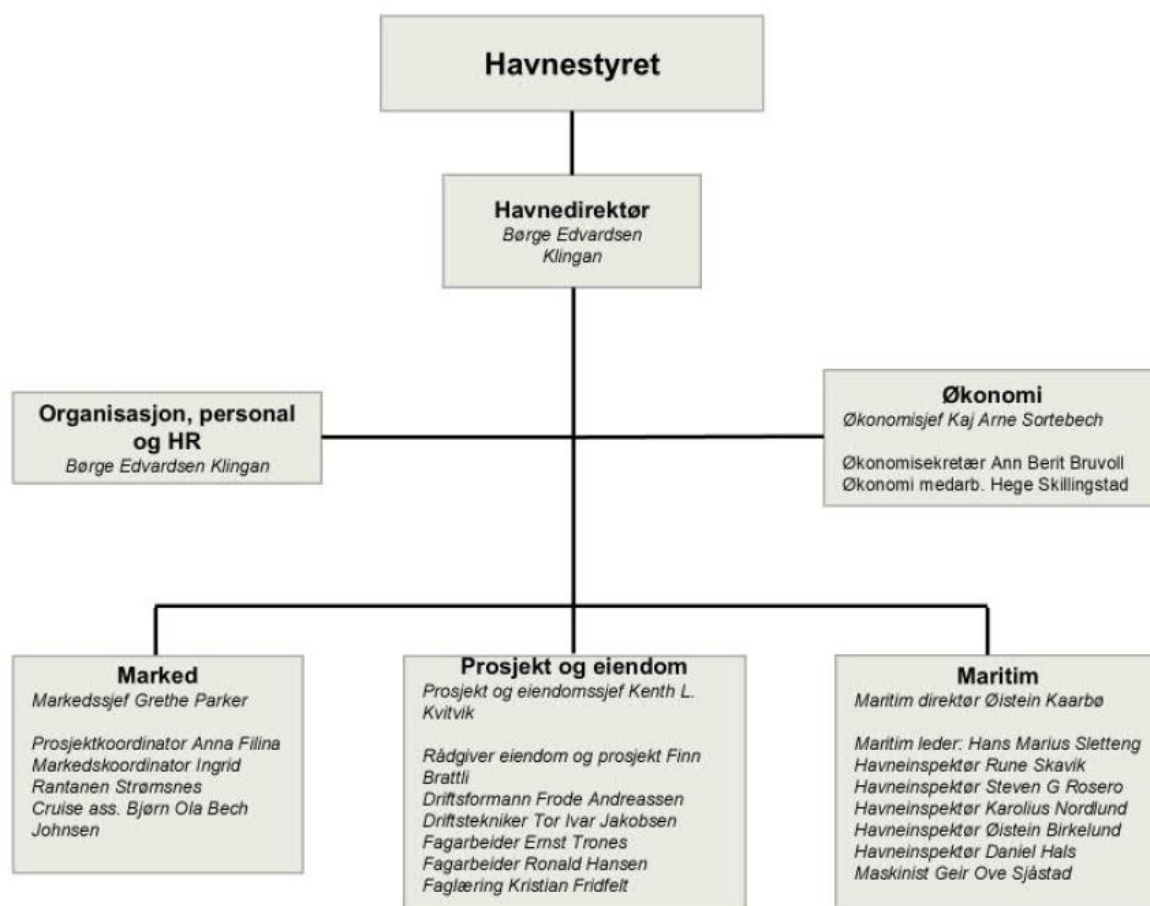
4.1.2 *Virksomhetens organisering*

Narvik Havn KF er direkte underlagt kommunestyret som øverste myndighet, men ledes av et valgt havnestyre og havnedirektør. Havnestyret velges av kommunestyret i Narvik kommune og består av seks faste medlemmer inkludert styreleder, og fire varamedlemmer. 1. vara er fast møtende i Havnestyrets møter.

Den administrative delen av Narvik havn KF er organisert med havnedirektør som øverste administrative leder. I tillegg til havnedirektør består ledergruppen av maritim direktør,

økonomisjef, markedssjef og prosjekt- og eiendomssjef. Samlet var det 22 ansatte pr. januar 2025.

Narvik Havns samlede organisering illustreres slik:

Våre redegjørelser i det videre er avgrenset til områdene eiendom, marked, prosjekt og maritim.

4.1.3 Den økonomiske situasjonen i foretaket

Vår redegjørelse under dette punktet er gjort på bakgrunn av årsregnskap for 2022 og 2023, da årsregnskap for 2024 ikke var klart i perioden vi gjennomførte vår undersøkelse.

Regnskapet viser samlede driftsinntekter på kr 100,76 millioner, som er en økning på kr 4,689 millioner sammenlignet med 2022. Størst andel av driftsinntektene kommer fra leieinntekter med kr 42,97 millioner og havnevederlag og gebyr med kr 23,5 millioner, men fordeler seg også på salgssinntekter med kr 20,71 millioner, farvanns-/anløpsavgift med kr 14,576 millioner og andre driftsinntekter med kr 3 millioner.

Driftsresultatet var på kr 21,603 millioner, og utgjør en økning på kr 10,126 millioner

sammenlignet med 2022. Videre var resultatet på kr 7,34 millioner, som utgjør en økning på kr 2,792 millioner sammenlignet med 2022. Årsresultatet er et overskudd som ble overført til egenkapital.

Eiendeler er i regnskapet oppgitt å være kr 571,043 millioner som utgjør en økning fra 2022 på kr 63,334 millioner, og samlet gjeld er på kr 398,941 millioner som er en økning på kr 55,994 millioner fra 2022. Sum gjeld og egenkapital er kr 571 043.

I budsjettregulering for 2024, som ble behandlet av kommunestyret i møte 05.12.2024 fremgår det at Narvik Havn KF anslår en nedgang i leieinntekter for 2024 fra budsjettet med kr 49,66 millioner til nytt anslag på kr 44,913 millioner, og at salgsinntekter nedjusteres fra kr 23,03 millioner til kr 21,561 millioner. Samtidig er sum driftsinntekter kun nedjustert fra kr 111,19 millioner til kr 110,551 millioner da andre driftsinntekter har en økning med kr 5,678 millioner gjennom salg av fast eiendom. Når det gjelder utgifter, fremgår det at foretaket blant annet anslår en økning til underleverandører for cruise fra kr 11,588 millioner til kr 18,112 millioner, økning i personalkostnader fra kr 25,360 millioner til kr 28,995 millioner og økning i avskrivninger fra kr 14,435 millioner til kr 16,8 millioner.

I saksdokument for budsjett for 2025 har foretaket oppgitt å ha en målsetning over tid om å ha et resultat på 5 % eller bedre, ved normale driftsforutsetninger, herunder blant annet normalt rentenivå på lån. Videre skal man søke å holde en likviditet for finansiering av drift på minimum kr 10 millioner. I budsjettet for 2025 er det budsjettet med nye lån med kr 52,39 millioner og avdrag på lån med kr 19,52 millioner. Som en del av budsjettet for 2025 som ble presentert for kommunestyret i Narvik 05.12.2024 ble det også fremlagt en oversikt over planlagte fremtidige investeringer og låneopptak frem mot 2028. Denne oversikten viser at låneopptaket, hvis planen følges, vil overstige kr 700 millioner. I samtaler med revisor har administrasjonen uttrykt at det er et stort vedlikeholdsbehov på den infrastrukturen som foretaket eier, og at dette vil nødvendiggjøre låneopptak. Samtidig er det også uttrykt at investeringer og inntekter går hånd-i-hånd. Det vil derfor være nødvendig å sikre at de planlagte investeringene sikrer ytterligere inntekter til foretaket.

I notat vedrørende samfunnsnytte og eventuelt utbytte, sendt til rådmann i Narvik kommune, uttaler administrasjonen i Narvik Havn KF at de forstår kommunestyret slik at de ønsker at kommunale kaier skal opprettholdes og utvikles. Det er i notatet vist til at i så fall vil det ikke være grunnlag for utbytte slik det kan åpnes for i havneloven § 31, hvor det fremgår at det skal være avsatt tilstrekkelige midler. Videre skriver de at disponible midler til drift er i størrelsesorden kr 15 millioner, og er ikke mer enn det Narvik Havn KF burde ha, da man ikke kan låne til drift og dermed må ha en buffer i forhold til blant annet uforutsette hendelser og nedgangsperioder. Et eventuelt utbytte må i utgangspunktet tas av denne likviditeten på ca. kr 15 millioner.

For øvrig har foretaket beskrevet til revisor et veldig etterslep på investeringer i infrastruktur, og at de ikke kan bruke mye midler på oppgradering av denne uten at det er en inntekt å hente ut av investeringen. Økonomien i foretaket beskrives generelt som god og at det kan gjøres tiltak på utgiftssiden hvis inntektene skulle gå noe ned.

4.2 Eiendom

Narvik Havn KF eier og forvalter en rekke eiendommer i tilknytning til havneområdet. Dette omfatter både kontorlokaler og lagerfasiliteter som benyttes av havna selv eller leies ut. Utleie bidrar med inntekter for foretaket. I årsberetning for 2023 beskrives potensialet for økte inntekter fra utleie av eiendom å være til stede gjennom både ledige lokaler og nybygg.

Foretaket har til revisor presentert en liste over 63 eiendommer/bygg som enten brukes av foretaket selv eller leies ut. Store deler av eiendomsporteføljen er av lite relevans for revisors undersøkelse, og vi trekker derfor frem følgende eiendommer på listen:

- Havnegata 1 B
- Havnegata 1 C
- Havnegata 2
- Havnegata 2B
- Fagernesveien 2-9, 16 og 22/24
- Holmenveien 20 (festetomt)

Av de nevnte trekker vi frem Holmenveien 20 som er kjøpt og bygget om for vaskeritjenester etter spesifisering fra tiltaksvirksomheten Agenda AS. Bygget ble ferdigstilt og innflyttet i 2024, med en samlet investeringskostnad på kr 45,1 millioner. Bakgrunnen for denne etableringen er at Narvik Havn KF har hatt et langvarig leieforhold til Agenda AS som har vært lokalisert i Fagernesveien 22/24, og Holmenveien 20 svarer ut deres fremtidige behov for å ivareta dette leieforholdet. Videre har vi også valgt å fremheve vaskehall og mannskapshus i Narvik bulkterminal (som også har en beredskapsfunksjon knyttet til Narvik Havns avtale med Forsvaret/FLO), og utvikling av Narvikterminalen i samarbeid med Bane NOR og Narvikgården AS.

Leieinntekter er i årsregnskap for 2023 oppgitt å være kr 42,97 millioner.

4.3 Ulike prosjekter, investeringer og eierskap i andre selskaper

4.3.1 *Narvik Bulkterminal AS*

Etter konkursen til Northland Resources AB i 2014 kjøpte Narvik Havn ut anlegget på Skarveneset fra konkursboet, med formål å videreutvikle anleggene til ny aktivitet. Videre opprettet Narvik Havn KF datterselskapet Narvik Bulkterminal AS for å ivareta de tjenester som ny aktør krevde. I dag skipes jernmalm fra Kaunis Iron AB ut fra bulkterminalen. Narvik Bulkterminal AS hadde sitt første hele driftsår i 2019, og i 2023 var driftsinntektene på kr 74 millioner og driftsresultatet på kr 6,4 millioner. Til Narvik Havn KF betalte Narvik Bulkterminal AS leie med kr 24,8 millioner. Narvik Bulkterminal AS er av administrasjonen beskrevet som en sentral del av inntektsgrunnlaget til Narvik Havn KF.

4.3.2 *Hålogaland Næringspark AS*

Narvik Havn KF eier 50 % av aksjene i Hålogaland Næringspark AS. Bakgrunnen for selskapet er at Narvik kommune og Narvik Havn KF sammen med Lødingen kommune og Lødingen Havn KF skal bygge opp et stort næringsområde på Kåringen i Lødingen kommune. Planen er at store mengder oppdrettsfisk og annen sjømat fra næringsområdet skal fraktes med båt til Narvik.

Prosjektet omfatter opparbeidelse av nytt næringsareal på 80-120 mål, ny industrikai, ladeanlegg m.m.

Første byggetrinn vil representere en investering på opp mot 20 millioner kroner, og med en foreløpig beregnet total kostnad på 70 millioner for utfylling og etablering av kai.

4.3.3 Narvik Næringspark

Narvik Havn KF er på vegne av Narvik kommune prosjekteier for Narvik Næringspark, som skal lokaliseres ved den tidligere flyplassen i Framneslia i Narvik.

Første trinn i planen er reguleringer og undersøkelser. Det er allerede inngått intensjonsavtaler med Stegra og Kaunis Iron om å utrede forutsetningene for etablering av et pelletsverk. Ifølge Narvik kommune har også LKAB uttrykt interesse for å kjøpe deler av området, eventuelt feste det i en startfase.

Narvik Næringspark skal bygges ut på kommersielle vilkår og utbyggingen skal finansieres av eksterne investorer.

4.3.4 Andre prosjekter og investeringsplaner

I strategisk plan for perioden 2022-2025 har Narvik Havn KF oppgitt en rekke mål for virksomhetsområdet Eiendom og Prosjektutvikling. Det er blant annet et ønske om å utarbeide vedlikeholdsplan og investeringsplan for all infrastruktur, opprusting av Fagernes kai, Bulk, forretningsutvikling Ofotbanen og arbeid med utleie, markedsføring m.m.

Videre fremgår det av Narvik Havns budsjett for 2024, behandlet i kommunestyremøte 07.12.2023, at det er enten gjennomført eller planlagt en rekke investeringer i både eksisterende eiendomsportefølje og i ny eiendom og prosjekter. Vi trekker her frem forsterkning/renovering av Fagerneskaia med en estimert pris på mellom 50 og 200 millioner, gjennomført bygging av Ro-ro rampe Fagerneskaia i 2021 til kr 28 millioner, sjøvarmeanlegg i flere bygg, planlagt rehabilitering av pir 2/Fløttmannskaia i 2027 og landstrøm og havneanlegg i havneområdet Kleiva med en investeringsramme på kr 128,8 millioner.

4.3.4 Eierskap i andre selskaper

Narvik Havn KF eier aksjer og andeler i til sammen syv selskaper. Disse er Cruise Norway AS (6,116 %), CargoNor AS, nå Narvik Næringspark AS (100 %), Cruisennettverk Nord-Norge og Svalbard SA, og Arena Nord Utvikling AS (37,594 %).

4.4 Maritime tjenester

En sentral del av Narvik Havn KFs virksomhet er havnemyndighetsrollen. Maritim operasjon omfatter ulike oppgaver, herunder blant annet havneoppsyn, gjennomføring av transport til/fra skip som er ankerliggere og andre tjenester. Havneinspektørene kan også bistå med fortøyning, losskasting, strømtilkobling, leveranse av ferskvann, renovasjonstjenester, levering av bunkers m.m. Som en del av maritim operasjon inngår også at Narvik Havn KF behandler søknader om tiltak i sjø i Narvik kommune og søknader om tillatelse til dykking i indre havn.

Fartøy som anløper havn skal betale farvannsavgift etter havne- og farvannsloven § 36. Avgiften

skal dekke kommunens kostnader til utøvelse av offentlig myndighet med hjemmel i havne- og farvannsloven, farvannsskilt og navigasjonsinnretninger og nødvendig isbryting og fjerning av gjenstander som hindrer sjøtransporten eller er til fare for ferdselen i kommunens sjøområde. Inntekten skal ikke overstige selvkost, jf. farvannsforskriften § 2.

Selvkostregnskapet for 2023 viser at Narvik Havn KF hadde kr 11,074 millioner i inntekt fra gebyrer, og beregnet selvkost på kr 13,576 millioner. Samtidig fremgår det også at det i 2023 ble krevd inn kr 2,50 millioner for lite i farvannsavgift. Administrasjonen har beskrevet inntektene fra utøvelse av havnemyndighetsrollen som beskjedent sett i forhold til foretakets øvrige inntekt, og har uttalt at de er avhengig av annen virksomhet for å finansiere foretakets drift.

4.5 Cruiseanløp

En del av havnevirksomheten til Narvik Havn KF er å håndtere cruiseanløp. Narvik Havn KF har beskrevet en økning i antall cruiseanløp, og i 2023 var det 52 anløp og i 2024 32 anløp. Cruiserelatert omsetning var 19,6 millioner i 2023, hvor 11,2 millioner var knyttet til utflukter. I 2025 er det foreløpig booket 65 anløp og i 2026 85 anløp.

I strategisk plan for 2022-2025 har Narvik Havn KF uttalt at de har et mål om 50 årlige cruiseanløp (ikke Hurtigruten), og at de skal oppnå dette gjennom medlemskap i cruisenettverk, deltakelse på felles arenaer/messer og workshops, og gjennom samarbeid med Visit Narvik og leverandører av utflukter. Etableringen av flerbrukskai/cruise kai var en betydelig investering for foretaket i 2019 og 2020. Å bringe satsningen på cruise i balanse krever fortsatt en økning i trafikk og dermed økte inntekter, skriver foretaket i årsberetningen for 2023.

5 KONKURRANSE MED ANDRE VIRKSOMHETER HELT ELLER DELVIS EID AV NARVIK KOMMUNE

Er deler av Narvik Havn KFs virksomhet i konkurranse med andre virksomheter som helt eller delvis eies av Narvik kommune?

5.1 Innledning og avgrensning

Undersøkelsen tar utgangspunkt i oversikt over Narvik kommunes eierskap i selskaper og foretak slik den fremgår av kommunens årsregnskap med noter for 2023.

For at vår undersøkelse i størst mulig grad skal rettes mot de selskapene og foretakene med en virksomhet som Narvik Havn KFs virksomhet kan være i konkurranse med, har vi valgt å innrette vår undersøkelse mot følgende selskaper:

- Narvikgården AS
- Futurum AS

Dette innebærer at følgende selskaper utelates fra vår undersøkelse:

- Alpin VM 2029 AS
- Arn Narvik AS
- Ballangen Energi AS
- Filmparken AS
- Galvano Tia AS
- Hålogaland Ressursselskap IKS
- Kjeldebotn Bygdeutviklingsselskap AS
- Kommunekraft AS
- Narvikhallen AS
- Nordkraft AS
- Nordnorsk reiseliv AS
- Sagat AS
- Skjomen Golfpark AS
- Syllaveien 24 AS
- Vardobaiki Samiskesenter AS
- Biblioteksentralen SA
- Narvik Vann KF
- Ofoten interkommunale brann og redningsvesen IKS
- K-sek IKS
- KomRev Nord IKS
- Agenda Arena AS /Agenda AS
- Arena Nord Utvikling AS

Bakgrunnen for avgrensningen er i stor grad redegjort for i rapportens kapittel 3. Når det gjelder Arena Nord Utvikling AS, er dette et selskap som eies av Narvik Havn KF, Narvikgården AS, Futurum AS og Narvik kommune i fellesskap. Selskapet er en nordnorsk arena for utvikling av sivil-militær industriell aktivitet og samhandling. Sett hen til eierforholdene og at selskapet

fremstår som en forlengelse av Narvik Havn KFs virksomhet relatert til forsvaret har revisor valgt å ikke innlemme dette selskapet i undersøkelsen under denne problemstillingen.

Videre tar revisor utgangspunkt i at med konkurrerende virksomhet menes det virksomhet som har eller vil kunne ha negative økonomiske konsekvenser for andre helt eller delvis eide kommunale foretak.

5.2 Narvikgården AS

Narvikgården AS er Narvik kommunes eiendomsutviklingselskap. Kjernevirksomheten er eiendomsutvikling, kjøp, salg og utleie av fast eiendom. Utleie av sentrumsnære parkeringsplasser er også etter hvert blitt en viktig aktivitet. Selskapet er selvfinansierende, og drives etter forretningsmessige prinsipper.

I årsmelding for 2023 oppgir Narvikgården AS at de bidrar til å nå de overordnede målene til strategisk næringsplan for Narvik kommune. De overordnede målene er:

- Kjøp, utvikling, salg og utleie av næringsarealer
- Oppføring av nye bygg og kjøp av eksisterende for utleie og salg
- By og samfunnsutvikling, herunder tilrettelegging for logistikk og transport
- Eie og drifte bygg, samt andre aktiviteter innenfor deres samfunnsoppdrag bidra til trivsel og bolyst i regionen.

Av hovedprosjekter i 2023 viser de i sin årsmelding til Kongensgate 49 som ble ferdigstilt og innflyttet, renovering av Sentrumsgården og utvikling av området Teknisk Kvartal. De trekker også frem utviklingsprosjektet Indre Havn.

Videre oppgir Narvikgården AS på sine nettsider at deres hovedfokus er å utvikle det som er Narviksamfunnets og regionens konkurransefortrinn. For å klare det er det behov for store, klargjorte næringsareal.

I Narvik kommunes eierskapsmelding fra 2022 har kommunen uttalt at de forventer følgende fra selskapet i perioden:

- Være en aktiv bidragsyter i tilrettelegging for samfunns- og industriutvikling
- Selskapet skal i omsetning av selskapets formål søke etter løsninger som er til storsamfunnets beste, og ikke primært maksimere profitt i sine omsetninger
- Det er en forventning at selskapet også bidrar til ikke-inntektsbringende aktiviteter gjennom samfunnsnyttige formål bestilt av Narvik kommune. De samfunnsnyttige målene er tett knyttet til primæraktivitetene som er utvikling av nærings- og industriarealer, samt sentrumsutvikling.

Narvik Havn KF har i sin strategiske plan for perioden 2022-2025 uttalt at en føring fra eier er at det skal være en tydelig avgrensning av virksomheten mot Narvikgården AS ved utvikling av eiendom. Narvik Havn KF har på spørsmål fra revisor oppgitt at de mener eierskapsmeldingen til kommunen er tydelig på prosjekter og ansvarsområder som henholdsvis Narvik Havn KF og Narvikgården AS skal arbeide med. Det vil likevel forekomme gråsoner eller overlapp på interessefelt, men dette har da vært avklart partene mellom. Videre vil det være tilfeller hvor Narvik Havn KF og Narvikgården AS driver i indirekte konkurranse ved at næringsaktører kontakter Narvik Havn KF for å leie kontorlokaler. De kjenner for øvrig ikke til

andre dokumenter hvor avgrensning mellom Narvik Havn KF og Narvikgården AS trekkes opp.

Revisor har selv gjennomgått kommunens eierskapsmelding, og er enig med Narvik Havn KF i at det er tydelig hvilke prosjekter, ansvarsområder og prioriteringer som kommunen vil at henholdsvis Narvik Havn KF og Narvikgården AS skal ha. Videre ser revisor at enkelte deler av Narvik Havn KFs virksomhet naturlig ville falt inn under Narvikgården AS sitt formål og de føringer som er gitt til Narvikgården AS i eierskapsmeldingen. Særlig etableringen av vaskeri for Agenda AS i Holmenveien 20 illustrerer dette. Holmenveien 20 innebar erverv av ny eiendom, og er et prosjekt som ikke naturlig faller inn under de føringer som er gitt i eierskapsmeldingen. Samtidig har foretaket fremhevet i sin dialog med revisor at den opprinnelige planen var å bygge ut eksisterende lokaler til Agenda AS i tilknytning til havneområdet, men at dette viste seg å ikke være gjennomførbart. For å ivareta en eksisterende leietaker ble det derfor bestemt at byggingen av vaskeriet skulle gjøres på ny lokasjon. Narvikgården AS var orientert om dette, og i forbindelse med Narvik Havn KFs kjøp av eksisterende bygg i Holmenveien 20 overførte Narvikgården festeretten fra Agenda AS til Narvik Havn KF.

5.3 Futurum AS

Futurum AS er Narvik kommunes næringsutviklingselskap. Selskapets formål er å drive næringsutvikling på vegne av Narvik kommune, herunder å bidra til bedriftsetableringer og utvikling av eksisterende næringsliv innenfor rammer som trekkes opp i avtalen med Narvik kommune, jf. vedtekter for Futurum AS § 3.

Futurum AS sitt hovedmål, slik det er skissert i årsberetning for 2023, er at selskapet skal være en pådriver og tilrettelegger for regional vekst og utvikling, slik at antall arbeidsplasser øker og at befolkningsutviklingen i Narvik samsvarer med økning i antall arbeidsplasser. Det arbeides også med tilgjengeliggjøring av nødvendige næringsarealer.

I Narvik kommunes eierskapsmelding fra 2022 fremgår det at kommunen forventer at Futurum i denne perioden prioriterer blant annet følgende:

- Være en aktiv bidragsyter i tilrettelegging av samfunns- og industriutvikling.
- Inneha en koordinerende funksjon på tvers av alle kommunens næringsutviklingsressurser, både kommunale enheter og kommunens selskaper og skal dermed bidra til effektive prosesser og målrettet utnyttelse av tilgjengelige ressurser.
- Være en sentral aktør i organisering av næringsutvikling og bidra til å hindre sammenblanding av rolle i saker hvor kommunen er forvaltningsorgan. Som egen juridisk enhet skal Futurum bidra til at det blir tilstrekkelig avstand mellom næringsaktører i markeder der kommunen eier konkurrerende virksomhet, helt eller delvis.
- Daglig leder i Futurum har rollen som næringssjef og forankrer viktige saker med kommunens administrative og politiske ledelse.
- Selskapet skal være en betydelig bidragsyter til verdiskapning og etablering av flere arbeidsplasser.
- Futurum skal være en proaktiv aktør med kompetanse som tilrettelegger og samarbeidspartner for privat næringsliv, FOU-miljøer og offentlige virksomheter.

- Futurum skal bidra i rådmannens evaluering av hensiktsmessig organisering av næringsutviklingsarbeid.

I eierskapsmeldingen er Futurum sammen med Narvikgården AS og Narvik Havn KF beskrevet som sentrale i kommunens næringsutviklingsarbeid.

Ved gjennomgang av ovennevnte ser revisor at det i eierskapsmelding til Narvik kommune er noe overlapp mellom de forventninger som er stilt til Narvik Havn KF og Futurum AS. Det vises særlig til at begge foretakene skal være en aktiv bidragsyter i tilrettelegging for samfunns- og industriutvikling, og at begge foretakene skal være en bidragsyter til verdiskapning og etablering av flere arbeidsplasser. Samtidig har ikke revisor blitt forelagt informasjon om enkeltprosjekter som indikerer at foretakenes virksomhet har vært i direkte eller indirekte konkurranse med hverandre.

5.4 Oppsummering

Revisors kartlegging viser at Narvik Havn KFs virksomhet ikke er i konkurranse med Futurum AS. Det vises til revisors redegjørelse om at det ikke er påvist enkeltprosjekter som indikerer at Narvik Havn KFs virksomhet er i direkte eller indirekte konkurranse med Futurum AS sin virksomhet. Videre vises det til de selskapsspesifikke føringene i Narvik kommunes eierskapsmelding til Futurum AS og Narvik Havn KF, som for noen områder er noe likelydende.

Videre er vurderingen at Narvik Havn KFs virksomhet som omfatter utleie av næringseiendom på noen områder er overlappende med Narvikgården AS. Det vises til at Narvik Havn KF leier ut kontorlokaler, og at de også har ervervet eiendom og bygget vaskeri på oppdrag for Agenda AS. Dette er virksomhet som naturlig ville falt inn under Narvikgården AS sitt formål og virksomhet. Samtidig vil revisor fremheve at vår gjennomgang av årsberetninger for de siste årene viser at kommunen har vært orientert om at foretaket driver slik virksomhet, og har også godkjent investeringen i nytt vaskeri for Agenda AS. Narvik Havn KF har også gitt en utfyllende forklaring på bakgrunnen for hvorfor de driver slik virksomhet, og revisor kan ikke se at virksomheten er i strid med foretakets formål slik det er beskrevet i vedtektene.

6 OFFENTLIGHET OG INNSYN

Etterlever Narvik Havn KF offentlighetsloven og kommunelovens regler om innsyn og offentlighet?

Revisjonskriterier

Narvik Havn KF skal sørge for at:

- *Saksdokumenter, journaler og liknende register er åpne for innsyn for alle, med mindre annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov»*
- *Det føres postjournal etter reglene i arkivlova med forskrifter*
- *Det til en hver tid er en ajourført arkivplan som viser hva arkivet omfatter og hvordan det er organisert. Arkivplanen skal også vise hvilke instruksjer, regler, planer mv. som gjelder for arkivarbeidet, og arkivarbeidet skal være omfattet av foretakets internkontroll*
- *Innsynskrav avgjøres uten ugrunnet opphold, og at avslag på innsynskrav skal være skriftlig, vise til hvilken hjemmel i lov eller forskrift som avslaget begrunnes i og hvordan det kan fremsettes klage».*
- *«Styremøter kunngjøres på hensiktsmessig måte og sakslisten til møte og andre møtedokumenter som ikke er unntatt fra offentligheten, skal være tilgjengelige for allmennheten».*

6.1 Innledning

Revisor har delt vår undersøkelse under denne problemstillingen i tre deler. Ene delen gjelder arkivhåndteringen i Narvik Havn KF og internkontroll av denne. Videre foretakets håndtering av innsynsbegjæringer og til slutt foretakets styremøter og åpenhet rundt disse.

6.2 Arkiv og internkontroll

6.2.1 Postliste

Revisor fikk på forespørsel oversendt postliste for en avgrenset periode, i forkant av oppstartsmøte. Postlisten gjaldt for perioden 01.08.2024 til 14.11.2024 og inneholdt en oversikt over til sammen 24 inngående og utgående dokumenter i perioden. Postlisten viste at de fleste dokumentene var journalført innen en uke etter dokumentets dato. I listen var det imidlertid noen få unntak fra dette, hvor revisor har valgt å trekke frem tre av disse. To av dokumentene gjaldt samme sak og ble arkivert 159 dager etter dokumentdato, og det siste dokumentet ble arkivert 47 dager etter dokumentdato. På spørsmål om hvorfor disse dokumentene ble arkivert så mange dager etter dokumentdato, opplyste foretaket til revisor at disse ble oppdaget i forbindelse med søk etter innsynsbegjæringer som revisor ba om å få oversendt.

Ved gjennomgang av postlisten ble revisor også oppmerksom på at korrespondanse mellom Narvik Havn KF og revisor i perioden 05.11.2024-14.11.2024, til sammen fem eposter, ikke var med i oversikten. Dette ble av foretaket forklart å være en glipp fra deres side.

6.2.2 Arkivering

Narvik Havn KF bruker saks- og arkivsystemet Public 360 for arkivering av dokumentasjon og korrespondanse. Revisor har mottatt noe ulike svar på hvem som har ansvar for arkivering og

oppfølging av og opplæring i saks- og arkivsystemet, og oppfatter derfor tilbakemeldingene slik at foretaket ikke har en eller flere ansatte med ansvar for å følge dette opp. Funksjonene ivaretas i stor grad av de med høyest kompetanse og kjennskap til saks- og arkivsystemet i foretaket. Videre har foretaket opplyst at de ikke har en arkivplan og at det ikke eksisterer skriftlige rutiner for arkivering av dokumenter og korrespondanse.

På spørsmål om hvordan arkiveringen håndteres har ikke foretaket vist til noen konkret og etablert praksis. Noen av de ansatte har opplyst at de ikke får til å bruke Public 360 godt nok selv, og at dokumentasjon derfor sendes videre til en annen ansatt i administrasjonen som får i oppgave å arkivere dokumentasjonen. Revisor har fått opplyst at det kan være tilfeller hvor dokumentasjon og korrespondanse ikke arkiveres fortløpende, men at dette kan være gjort når en konkret sak er ferdigstilt. I revisors samtaler med administrasjonen er det også nevnt tilfeller hvor dokumentasjon som på et stadium er unntatt offentlig ikke er lagt ut før den er offentlig.

Både styreleder og administrasjon har i samtaler med revisor vært tydelig på at foretaket har et forbedringspotensial på arkiveringsrutiner og systemer, at arbeidet som gjøres i dag ikke er godt nok, og at dette har vært en del av foretakets fokus også før revisors undersøkelse. De har vist til at brukervennligheten på eksisterende saks- og arkivsystem ikke er god, og at den generelle forståelsen i foretaket for hvordan dokumenter arkiveres og saksbehandles ikke er god nok. For å møte denne utfordringen er det utredet og jobbet med anskaffelse av nytt saks- og arkivsystem med påfølgende opplæring. Som en del av dette har det også vært vurdert å anskaffe en innsynsportal tilsvarende den kommunen bruker. Det skal på tidspunktet for revisors undersøkelse ikke være tatt en avgjørelse om innkjøp av dette. Videre har de også uttrykt at det er naturlig at også arkivhåndtering kunne vært en del av internkontrollen, men at dette ikke har vært øverst på listen over arbeidsoppgaver i foretaket.

6.3 Håndtering av innsynsbegjæringer

Innledningsvis i undersøkelsen ba revisor om å få oversendt kopi av de siste ti innsynsbegjæringene foretaket hadde mottatt. Revisor fikk oversendt til sammen tre innsynsbegjæringer, og ble opplyst om at foretaket ikke hadde funnet andre innsynsbegjæringer gjennom sine søk. Videre har revisor også spurt foretaket om det har egne retningslinjer eller rutiner for håndtering av innsynsbegjæringer. De har da svart at de ikke har egne retningslinjer og rutiner, men at de har brukt å se hen til Narvik kommunes retningslinjer. Revisors undersøkelse har vist at den nevnte retningslinjen kun gjelder for driftsenheter i Narvik kommune, og Narvik Havn KF omfattes derfor ikke uttrykkelig av denne.

Den ene innsynsbegjæringen som er oversendt revisor ble besvart samme dag, og den andre etter fem dager. Når det gjelder den tredje innsynsbegjæringen, ble denne fremsatt av en journalist fra NRK og besvart etter 12 dager. Narvik Havn KF hadde da gitt et kort svar etter en dag som journalisten ikke var fornøyd med, og foretaket ble derfor bedt om å undersøke videre om det fantes mer dokumentasjon.. Foretaket ga tilbakemelding til journalisten om at innsynskravet kunne sendes til foretakets postmottak, noe journalisten svarte at han allerede hadde gjort. Havnedirektør svarte da at innsynskravet var mottatt og at det ville ta noe tid å fremskaffe den etterspurte dokumentasjonen. 11 dager etter første henvendelse sendte journalisten en ny epost hvor han etterlyste svar, gjorde foretaket oppmerksom på at forventet svartid er tre virkedager og at hvis svar ikke var mottatt innen formiddagen dagen etter ville klage sendes Statsforvalteren. Foretaket sendte den etterspurte dokumentasjon dagen etter. I

samtaler med revisor har administrasjonen uttrykt at de var noe treg med å svare ut dette innsynskravet, og at dette delvis kunne tilskrives at de som kunne svare ut innsynskravet var bortreist.

I interpellasjon 08.02.2024 til kommunestyret i Narvik kommune informerte kommunestyrerepresentant for Industri- og næringspartiet om at han hadde forsøkt å få innsyn i en rapport om grunnundersøkelser av sjøbunnen utenfor Skjomnes som Narvik Havn KF hadde bestilt. Han hadde først blitt møtt med at innsyn ikke kunne gis, men ble senere gitt innsyn. Som en del av vår undersøkelse har vi vært i kontakt med representanten og fikk i den forbindelse oversendt kopi av epostkorrespondanse han har hatt med Narvik Havn. Første henvendelse til Narvik Havn KF ble sendt før han ble valgt inn i kommunestyret, og fortsatte etter valget høsten 2023. Den viser at han sendte en epost til Narvik Havn KFs postmottak den 21.03.2023 hvor han ba om innsyn i et spesifikt dokument. Hans forespørsel skal ikke ha blitt besvart. I vår kontakt med Narvik Havn KF har vi søkt å undersøke om opplysningene hans kan verifiseres, og eventuelt hva som var bakgrunnen for at det ikke ble gitt svar på henvendelsen. Tilbakemeldingene vi har fått fra Narvik Havn KF er at de ikke finner den aktuelle eposten i sine systemer. Representanten skal på et senere tidspunkt ha hatt direkte dialog med Havnedirektør hvor han fikk muntlig beskjed om at han foreløpig ikke ville få innsyn i rapporten. Det ble etter dette også sendt en epost til Havnedirektør hvor han ba om innsyn i rapporten og skriftlig begrunnelse hvis dette ikke ble gjort. Etter en intern vurdering ble det til slutt gitt innsyn i rapporten og det ble gitt en orientering i Hovedutvalg for plan og utvikling om bakgrunnen for rapporten. Havnedirektør har opplyst revisor om at han på dette tidspunkt behandlet innsynsbejæringen som om denne kom fra en kommunestyrepolitiker. Det er ikke lagt frem dokumentasjon på at det er gitt et skriftlig avslag, eller hvilken hjemmel som er brukt for tilbakeholdelse av rapporten forut for dette. Den aktuelle rapporten vil omtales ytterligere under rapportens punkt 7.4.

I samtale med administrasjonen er revisor også blitt orientert om at de i ettertid av oversendelse av innsynskrav til revisor hadde mottatt et nytt innsynskrav fra media. Innsynskravet kom rett før jul som gjorde det utfordrende å svare ut kravet umiddelbart. Journalisten ble kontaktet for å avklare dette, og svar innen en nærmere angitt dato ble akseptert av journalisten.

Narvik Havn KF har til revisor uttrykt at de mener alle innsynskrav har blitt svart ut på en etterrettelig måte.

6.4 Møter i Havnestyret

Møtene til havnestyret annonseres på nettsiden til Narvik Havn KF. Her legges både møtedatoer, saksdokumenter og protokoll ut. Foretaket har ikke skriftlige rutiner for når styrepapirene skal være klare, men opererer etter et internt utgangspunkt om at sakspapirene skal oversendes styremedlemmene senest en uke før møtedato. Det har imidlertid vært tilfeller hvor saker har blitt ettersendt tett opp mot møtedato. Når saksdokumentene er klare og oversendt styremedlemmene blir de også lagt ut på nettsiden til foretaket.

Etter oppstart av forvaltningsrevisjonen har revisor forsøkt å følge med på annonseringen av Havnestyrets møter på www.narvikhavn.no. Vår undersøkelse har vist at for møtet den 12.11.2024 var ikke klokkeslett, sted eller saksdokumenter lagt ut i forkant av møtet. Først 22.11.2024, 10 dager etter møtet var disse opplysningene tilgjengelige på nettsiden.

Styreleder har til revisor oppgitt at hun merket seg at saksdokumenter og protokoller fra styremøter ikke lå tilgjengelig ute da hun overtok som styreleder, at hun fulgte dette opp med administrasjonen med en gang det ble oppdaget og at hun opplevde en umiddelbar bedring. Tatt undersøkelsens tidsperspektiv har revisor ikke hatt anledning til å følge annonseringen over en lengre tidsperiode for å vurdere hva som er faktisk praksis i foretaket.

For øvrig har administrasjonen oppgitt at de ikke har opplevd at det har vært tilhørere til stede under havnestyrets møter så lenge de aktuelle har jobbet i foretaket, og at styremøtene ikke har vært lukket for tilhørere foruten de tilfellene hvor saker unntatt offentligheten har vært behandlet. Hvis en annen enn havnestyrets medlemmer og de faste observatørene skulle ønske å møte ville de ikke blitt nektet å være tilhører i møtet.

6.5 Revisors vurderinger

Undersøkelsen har vist at Narvik Havn KF ikke har en arkivplan. Videre har undersøkelsen vist at arkivarbeidet ikke er en del av foretakets internkontroll. Revisor vurderer derfor at Narvik Havn KF **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om at foretaket skal ha en *ajourført arkivplan som viser hva arkivet omfatter og hvordan det er organisert, at arkivplanen skal vise hvilke instruksjer, regler planer mv. som gjelder for arkivarbeidet, og at arkivarbeidet skal være omfattet av foretakets internkontroll.*

Det fremgår av forskrift om offentlige arkiv § 9 at et offentlig organ skal registrere alle inngående og utgående dokumenter som etter offentlighetsloven § 4 må regnes som saksdokument for organet, dersom de er eller blir saksbehandlet og har verdi som dokumentasjon. Organinterne dokumenter etter offentlighetsloven § 14 skal også journalføres. Postlisten revisor mottok inneholdt 24 dokumenter, hvor ingen av disse var opplistet å være unntatt offentligheten. Postlisten hadde videre påviste mangler, da korrespondansen foretaket hadde hatt med revisor i den aktuelle perioden ikke var en del av postlisten. Foretaket kunne heller ikke fremlegge en skriftlig rutine eller interne retningslinjer for hvilke saksdokumenter som skulle journalføres og til hvilken tid. Muntlig informasjon synliggjør at det ikke er etablert en fast praksis for journalføring. Samlet vurderer derfor revisor at Narvik Havn KF **i noen grad har oppfylt** revisjonskriteriet om at *det skal føres postliste etter reglene arkivloven med forskrifter.*

Narvik Havn KFs saksdokumenter er åpne for innsyn for alle, med mindre annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov. Revisor trekker her blant annet frem saksdokumenter fra styremøter som legges ut på foretakets nettsider, og at det fremgår av dokumentene om hele eller deler av dokumentene er unntatt offentlighet og hvilken hjemmel som brukes. Vår undersøkelse har imidlertid påvist et unntak fra dette hvor et dokument for en begrenset periode har vært unntatt offentlighet uten at det har vært mulig for revisor å vurdere om dette var hjemlet i lov eller forskrift med hjemmel i lov. Opplysninger fra den mottatte postlisten tilsier videre at ingen av disse dokumentene var unntatt offentlighet. Det har for øvrig ikke inngått i revisors undersøkelse å undersøke om foretakets praktisering av reglene for unntatt offentlighet er i henhold til offentlighetslovens bestemmelser. Samlet vurderer derfor revisor at Narvik Havn KF **i all hovedsak har oppfylt** revisjonskriteriet om at *Saksdokumenter, journaler og liknende register er åpne for innsyn for alle, med mindre annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov.*

Når det gjelder innsynsbegjæringer håndteres disse av enten den som mottar kravet, eller den som tildeles ansvaret hvis den sendes til foretakets postmottak. Det er imidlertid ingen skriftlig rutine i foretaket som avklarer ansvaret for å følge opp innsynsbegjæringer. Det begrensede antall innsynsbegjæringer som revisor har mottatt har gjort det noe utfordrende å vurdere foretakets praksis opp mot det utledede revisjonskriteriet. Sammenholdt med den muntlige informasjonen som administrasjonen har gitt i samtaler med revisor er vurderingen at foretaket i noe varierende grad overholder offentlighetslovens regler om saksbehandling av innsynskrav. Narvik Havn KF har erkjent at for ett av de undersøkte innsynskravene ble ikke svarfristen overholdt, og ett av innsynskravene ble liggende ubesvart, uten at foretaket har kunnet gi en forklaring på hvorfor dette har skjedd. Videre er det for ett av innsynskravene ikke dokumentert at det ble gitt skriftlig avslag med henvisning til hjemmel for å unnta dokumentet fra offentlighet og hvordan det kan fremsettes klage. Samlet vurderer derfor revisor at Narvik Havn KF for de undersøkte innsynsbegjæringene **i liten grad har oppfylt** revisjonskriteriet om at *innsynskrav avgjøres uten ugrunnet opphold, og at avslag på innsynskrav skal være skriftlig, vise til hvilken hjemmel i lov eller forskrift som avslaget begrunnes i og hvordan det kan fremsettes klage.*

Revisor vurderer at kunngjøring av dato for møtene i Havnestyret gjøres på en lett og tilgjengelig måte gjennom foretakets nettside. Når det gjelder tilgjengeliggjøring av sted og klokkeslett sammen med saksdokumenter, viser revisor til redegjørelsene for funnene under punkt 6.4. På bakgrunn av dette har vurderingen av tilgjengeliggjøring av møtedokumenter vært noe utfordrende. Revisor må i sin vurdering ta utgangspunkt i hva som kan fastslås å være fast og langvarig praksis. De nevnte funn avklarer etter revisors syn ikke dette i stor grad. Når revisor ser de nevnte funnene i sammenheng med styreleders observasjon på tidspunktet for hennes inntreden i styret, er vurderingen at Narvik Havn KF **i noen grad** har oppfylt revisjonskriteriet om at *styremøter kunngjøres på hensiktsmessig måte og sakslisten til møte og andre møtedokumenter som ikke er unntatt fra offentligheten, skal være tilgjengelige for allmennheten.*

6.6 Konklusjon

Narvik Havn KF har ikke i alle tilfeller kunne dokumentere at de etterlever offentlighetsloven og kommunelovens regler om innsyn og offentlighet. Narvik Havn KFs dokumenter er i stor grad er åpne for innsyn. I den samlede konklusjonen har vi vektlagt at Narvik Havn KF ikke har en egen arkivplan og at det var mangler ved den fremlagte postlisten, at arkivhåndteringen ikke er en del av deres internkontroll, at saksbehandlingsreglene av innsynskrav i liten grad er fulgt og at kravet til kunngjøring av styremøter og tilgjengeliggjøring av møtedokumenter i noen grad er fulgt.

7 RAPPORTERING TIL EIER

Etterlever Narvik Havn KF kravene i kommuneloven og vedtatte eierstrategi om rapportering til eier ved kommunestyret?

Revisjonskriterier

I. Narvik Havn KF v/styret skal gjennom budsjettåret legge frem rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med kommunestyrets vedtatte rammer for foretaket.

II. «Styret skal sikre at Narvik kommune til enhver tid har oppdatert, relevant og korrekt informasjon om selskapets virksomhet, organisering og resultater, utfordringer og strategier.

III. «Styret skal evaluere seg selv gjennom rapporteringsevaluering og sikre rapport til eier om styrets arbeid»

IV. «Daglig leder skal utarbeide årsmelding og fast møteplan mellom rådmann og daglig leder for foretaket.

7.1 Evaluering av styrets arbeid og sammensetning

I Havnestyrets møte 15.02.2024 gjennomførte havnestyret en evaluering av sin sammensetning og behov for kompetanse. Styreleder sammenfattet evalueringen i et notat som ble oversendt kommunen. I evalueringen fremheves det hvilken kompetanse som styret har behov for, og at de selv vurderte å ha komplementær kompetanse. I den grad noe manglet, pekte de på større grad av nettverk i forhold til sentrale beslutningstakere.

Revisor har ikke funnet eller fått oversendt dokumentasjon som viser at det er foretatt en evaluering som beskriver styrets arbeid, forbedringspunkter og oppmøte i styremøtene. Nåværende styreleder i Narvik Havn KF ble valgt i juni 2024 og har til revisor uttrykt at planen er å evaluere Havnestyrets arbeid. Det har imidlertid ikke vært aktuelt så kort tid etter at nytt styre startet sitt arbeid.

7.2 Rapporteringer

7.2.1 Faste rapporteringer

Av faste rapporteringer som foretaket gir til eier har foretaket vist til at kommunestyret hvert år i desember behandler regulering av budsjett for inneværende år og budsjett for kommende år. Som en del av disse sakene opplyser foretaket om status i foretaket, fremtidige investeringsplaner og utfordringer som foretaket har. Videre utarbeider administrasjonen årsregnskap og forslag til årsberetning som behandles av havnestyret før det sendes til kommunestyret. Dette gir et samlet bilde av driften i selskapet det siste året. I forbindelse med behandling av årsregnskap og årsberetning avgir Narvik Havn KF også en statusrapport om driften i kommunestyrets møte. I samtaler med revisor har både styreleder og Havnedirektør

vært tydelig på at når foretaket møter kommunestyret som eier er det styreleder som møter på vegne av foretaket.

7.2.2 Øvrige rapporteringer

Havnedirektør har oppgitt at de har forsøkt å gjennomføre informasjonsmøter med gruppelederne i kommunestyret. Dette har tidligere vært gjennomført som en lunsj i foretakets lokaler sammen med generell info fra foretaket. Det har i dette møtet også vært anledning for gruppelederne til å komme med spørsmål til foretaket. Oppmøtet og interessen for disse møtene har vært noe varierende ifølge Havnedirektør.

Ordføreren avholder som utgangspunkt et uformelt møte annenhver uke med Havnedirektør hvor det orienteres om arbeidet. Havnedirektør er videre en del av kommunens Industrigruppe som også består av rådmann, ass. Rådmann, teknisk sjef, seniorrådgiver rådmannens stab, næringssjef og direktør i Narvikgården AS. Det er kommunen som er eier av denne gruppen, og er av Havnedirektør beskrevet som et koordinering- og statusmøte hvor det ikke tas beslutninger, og hvor det ikke skrives referat fra møtene.

Videre vil foretaket alltid forberede sak for kommunestyret når det gjelder store investeringsbeslutninger, og beslutninger som går utover det vedtatte budsjettet. Målet til foretaket er å rapportere om de sakene som er av relevans for eier å ha kjennskap til, og på den måten sikre åpenhet rundt driften av foretaket.

Havnedirektør har også redegjort for saken «Havnenytt» som er et fast punkt på sakslisten til alle møter i Havnestyret. Havnedirektør holder da en muntlig orientering om saker og arbeidet som gjøres i foretaket. Tanken bak orienteringen er at styret skal være orientert om hvilket arbeid administrasjonen gjør mellom styremøtene, og følges ofte opp med diskusjon om videre oppfølging fra administrasjonens side. Orienteringen gir også grunnlag for å vurdere rapportering eller videre kontakt med kommunen fra styrets side.

7.2.3 Foretakets rapportering sammenliknet med foretakets virksomhet

Revisor har sammenliknet de rapporteringene som er gjennomgått i punkt 7.2.1 og 7.2.2 og deres nærmere innhold, og holdt disse opp mot opplysningene som vi har innhentet om Narvik Havn KFs virksomhet. Gjennomgangen vår viser at opplysninger om foretakets virksomhet, organisering og resultater, utfordringer og strategier i stor grad har vært inkludert i de rapporteringer som er gjennomført. Revisor har videre ikke kunnet påvise enkeltprosjekter eller enkeltområder av betydning for foretakets virksomhet som det ikke er rapportert om til eier.

7.4 Grunnundersøkelser Skjomnes

I samtaler med Narvik Havn KF tok både administrasjon og styreleder på eget initiativ opp håndteringen av rapport fra Multiconsult i forbindelse med grunnundersøkelser på Skjomnes. Bakgrunn for rapporten var bestilling fra eier om å gjøre undersøkelser av området. Da Multiconsult skulle gjøre undersøkelser i havnebassenget i Narvik havn ble det valgt at det også skulle gjøres undersøkelser på Skjomnes. Revisor har selv ikke lest rapporten, men ifølge administrasjonens redegjørelse for revisor viste rapporten at det var enkelte borepunkter det var dårlige masser på. Da de mottok innsynskrav om denne rapporten, var den ikke behandlet internt, og det var ikke foretatt noen beslutninger rundt rapportens innhold og videre prosess.

Havnestyret ble orientert om hovedtrekkene i rapporten i møte 15. februar 2023, og har siden fått løpende orientering om status. Prosjektet er etter det revisor forstår satt på vent.

7.5 Kommunen som eier og oppfølging av foretakets styre

Både Havnedirektør og styreleder har i dialogen med revisor stilt spørsmål ved ansvarsfordeling når det gjelder den løpende dialogen og rapporteringen til kommunen.

Styreleder har til revisor uttrykt at hun ikke har opplevd at kommunen har en generell praksis eller rutine for hvordan de som eier følger opp styrene i foretak og selskaper de har eierskap i. Hun har særlig trukket frem at det hadde vært nyttig med en tettere dialog mellom eier og de kommunale foretakenes styrer.

Videre har Havnedirektør stilt spørsmål ved om det er Narvik Havn KF eller kommunen ved enten politisk eller administrativ ledelse som skal kalle inn til møter.

7.6 Revisors vurderinger

Narvik Havn rapporterer årlig til kommunestyret gjennom sak om regulering av budsjett for inneværende år. Videre oversender også foretaket årsregnskap og årsberetning hver vår til behandling i kommunestyret. Samlet gir disse rapporteringene kommunestyret informasjon om utviklingen i inntekter og utgifter sammenholdt med kommunestyrets vedtatte rammer for foretaket. Revisor vurderer derfor at Narvik Havn KF **har oppfylt revisjonskriteriet** om at *Narvik Havn KF v/styret skal gjennom budsjettåret legge frem rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med kommunestyrets vedtatte rammer for foretaket.*

Styret i Narvik Havn KF har godtgjort at det er gjennomført evaluering av styrets sammensetning. Det fremgår ikke at det er gjennomført rapporteringsevaluering eller evaluering av styrets arbeid, oppmøte i styremøter m.m. Selv om dette ifølge nåværende styreleder er noe som planlegges gjennomført, må revisor ta utgangspunkt i det arbeidet som er gjort frem til undersøkelsens tidsrom. Revisor vurderer derfor at Narvik Havn KF **i liten grad har oppfylt revisjonskriteriet** om at *styret skal evaluere seg selv gjennom rapporteringsevaluering og sikre rapport til eier om styrets arbeid.*

Revisor har sammenlignet de rapporteringene som er gitt til eier, og holdt denne opp mot de opplysningene revisor har innhentet om Narvik Havn KFs virksomhet, for å vurdere om Narvik kommune har mottatt tilstrekkelig informasjon om foretakets virksomhet, organisering og resultater, utfordringer og strategier. Revisor har gjennom dette ikke klart å påvise konkrete tilfeller hvor det kan konstateres manglende rapportering til Narvik kommune. Revisors samtaler med administrasjon og styreleder viser også at det er stor bevissthet rundt informasjonsflyten mellom foretaket og kommunen, og ønsker i stor grad åpenhet. Når det gjelder rapporten fra grunnundersøkelser på Skjomnes har ikke revisor forutsetninger for å vurdere om rapportens innhold ga grunnlag for rapportering til eier på et tidligere tidspunkt, eller om den ville vært av relevans for kommunens behandling av arealplan. Revisor vurderer derfor at Narvik Havn KF **har oppfylt revisjonskriteriet** om at *styret skal sikre at Narvik kommune til enhver tid har oppdatert, relevant og korrekt informasjon om selskapets virksomhet, organisering og resultater, utfordringer og strategier.*

Revisors undersøkelse har vist at årsmelding forberedes av administrasjonen og behandles av Havnestyret før den oversendes kommunen. Videre viser undersøkelsen at det er rådmann som har vært ansvarlig for de faste møtene i Industrigruppen og kaller inn til møter jevnlig. For øvrig har Havnedirektør stilt spørsmål ved om det er foretaket eller kommunen som skal innkalle til møter. Samlet vurderer revisor at Narvik Havn KF **i all hovedsak har oppfylt** revisjonskriteriet om at *Daglig leder skal utarbeide årsmelding og fast møteplan mellom rådmann og daglig leder for foretaket.*

7.7 Konklusjon

Narvik Havn KF etterlever kravene i kommuneloven om rapportering og orientering til eier. Narvik Havn KF etterlever flere av kravene i Narvik kommunes eierskapsmelding om rapportering og eier. Eierskapsmeldingens krav om styreevaluering med påfølgende rapportering til eier er ikke blitt overholdt.

8 UTTALELSE

Revisor sendte rapportutkast til Havnedirektør og styreleder for uttalelse 27.02.2025. Vi mottok uttalelse 10.03.2025, og denne gjengis i sin helhet i det følgende.

KomRev Nord
v/Mathias Brattli Agaze
mba@komrevnord.no

Narvik, den 10. mars 2025

Uttalelse til forvaltningsrevisjon av «Narvik Havn KF»

Først vil vi takke for godt samarbeide med revisor og en grundig utarbeidet rapport, og viser til mottatte utkast til forvaltningsrevisjon av Narvik Havn KF, datert 27. februar 2025.

Forvaltningsrevisjonen ble gjennomført med beskrivelse av 4 problemstillinger.

1. Beskrivelse av Narvik Havn KFs sin virksomhet.
Dette er en redegjørelse av fakta.
2. Er deler av Narvik Havn sin virksomhet i konkurranse med andre virksomheter som helt eller delvis eies av Narvik kommune?
Narvik Havn arbeider normalt ikke i konkurranse med øvrige kommunale selskaper. I de tilfeller det oppstår gråsoner er dette avklart selskapene imellom.
3. Etterlever Narvik Havn KF kravene til offentlighetsloven og kommunelovens regler om innsyn og offentlighet?
Narvik Havn har ikke i alle tilfeller kunne dokumentere at de etterlever offentlighetsloven og kommunelovens bestemmelser om innsyn, men havna etterlever i all hovedsak offentlighetslovens regler om at saksdokumenter skal være åpne for alle. Videre påpekes flere formalkrav ifht rutiner for arkivering, journalføring og dokumentasjon som må bedres og også etableres, for å oppfylle alle formalkrav. Tiltak for å lukke avvikene beskrives under.
4. Etterlever Narvik Havn KF kravene i kommuneloven og Narvik kommunes vedtatte eierstrategi om rapportering og orientering til eier?
Havna vurderes å etterleve kravene om rapportering til eier om foretakets økonomi, virksomhet, resultater, mm, samt møteplan mellom kommunen og foretaket, dette helt i tråd med Narvik kommunes eierskapsmelding. Evaluering av styrets arbeid er vurdert å ha vært etterlevd i for liten grad.

Narvik Havn KF skal bl.a. oppfylle kravene til offentlighetsloven og kommuneloven. Gjennom 2023 og 2024 etablerte og innførte havna ny struktur for internkontrollsystem, samt intranett for selskapets ansatte. Her er det etablert gode rutiner og snarveier til f.eks personalhåndbok, melde avvik, strategiplan, varsling, HMS rutiner, osv.

Som forvaltningsrevisjonen påpeker, er det forbedringspotensial knyttet til arkivering og innsyn. Narvik Havn KF vil selvsagt forbedre dette gjennom følgende tiltak, inkl. tidsplan for implementering:

- ✓ Etablering av arkivplan, samt sørge for at arkivhåndtering inntas som en del av foretakets internkontroll. Frist Q2 2025.
Dagens arkivsystem er Public360. Systemet er uoversiktlig og vanskelig i bruk.

- Innføring, implementering og opplæring i nytt arkivsystem vurderes som nødvendig. Følgende tiltak planlegges gjennomført:
- Utrede og velge nytt arkivsystem. Frist Q2 2025.
 - Kompetanseheving/opplæring av offentlighetsloven og arkivlov. Frist Q3 2025.
 - Opplæring og implementering av nytt system. Frist Q3 2025.
 - Utrulling og bruk av nytt system og rutiner gjennom Q4 2025.
 - Nytt arkivsystem, rutiner, mm iverksatt fra og med Q1 2026.
- ✓ Etablere fast praksis og skriftlige rutiner for journalføring. Frist Q2 2025.
 - ✓ Etablere skriftlig rutine som avklarer ansvaret for å behandle og følge opp innsynsbegjæringer. Frist Q3 2025.
 - ✓ Stramme opp rutiner knyttet til offentliggjøring av havnestyrets sakslister og møtedokumenter. Frist Q2 2025.
 - ✓ Rutine for evaluering av styrets arbeid oppdateres iht god praksis og innføres som del av årlig styrekalender. Frist Q2 2025.

Under følger noen kommentarer til rapportens innhold:

- Side 3, siste linje i nest siste avsnitt. Vi er enige i at det er forbedringspotensial i å etterleve offentlighetslovens regler om saksbehandling av innsynskrav. Revisor vurderer det til å «i liten grad» være etterlevd. Det presiseres fra Narvik Havn sin side at det har vært konferert med juridisk innkjøpskompetanse for på beste måte å etterleve god praksis i forbindelse for saksbehandling og innsyn.
- Side 4, siste linje i nest siste avsnitt. Styret gjennomfører årlig en skriftlig styreevaluering. Revisor vurderer imidlertid ikke formen på evalueringen å være fullt ut tilfredsstillende. Med bakgrunn i dette oppdateres nå innholdet i styreevalueringen iht god praksis. Den nåværende styrelederen har ikke sittet lenge nok til at årlig evaluering har vært gjennomført i inneværende styreperiode. For å styrke styrets arbeid ytterligere vil styreevalueringen oppdateres i tråd med god praksis og innlemmes som en fast del av den årlige styrekalenderen. I tillegg vil det innføres en forenklet evaluering etter hvert styremøte for å sikre løpende forbedring av styrets arbeid.
- Side 18. Siste to setninger etter komma bør endres til «og med en foreløpig beregnet totalkostnad på 70 millioner for utfylling.»
- Side 19. Første setning under 4.3.4 Eierskap i andre selskaper. CargoNor AS, nå Narvik Næringspark AS (100%)
- Side 31. Andre avsnitt under 7.2.2 Øvrige rapporteringer bør presiseres med følgende. «Havnedirektør er videre en del av kommunens industrigruppe som normalt består av rådmann, ass rådmann, teknisk sjef, seniorrådgiver rådmannens stab, nærings sjef og direktør i Narvikgården AS».

Avslutningsvis presiseres at Narvik Havn KF alltid søker å være etterrettelig og arbeide i tråd med lover og regler, både ifht offentlighetsloven, kommuneloven og aksjeloven. Det må likevel erkjennes at det i perioder har opplevdes noe utfordrende å svare ut på korte svarfrister ved reiseaktivitet og/eller stram administrativ kapasitet som følge av stor arbeidsmengde i en relativt liten administrasjon. Vi vil bestrebe oss på å imøtekomme og forbedre de tilbakemeldingene forvaltningsrevisjonen har påvist.

Line Viklem Eidum
Styreleder

Børge Edvardsen Klingan
Havnedirektør

Etter at revisor mottok Narvik Havn KFs uttalelse, har vi funnet grunnlag for å gjøre endringer i tråd med tilbakemeldingene i de tre siste punktene under kommentarer til rapportens innhold.

Når det gjelder øvrige kommentarer til rapporten og uttalelsen for øvrig, kan ikke revisor se at det fremkommer nye opplysninger som gir grunnlag for å endre våre vurderinger og konklusjoner.

9 ANBEFALINGER

På bakgrunn av de funn, vurderinger og konklusjoner som fremgår av rapporten har revisor funnet grunn til å gi Narvik Havn KF følgende anbefalinger. Anbefalingene fra revisor handler om de samme tiltakene som Narvik Havn KF selv har ansett som relevant oppfølging av rapporten.

Narvik Havn KF anbefales å:

- Etablere og ta i bruk egen arkivplan i tråd med kravene i arkivforskriften § 4
- Inkludere arkivhåndteringen som en del av foretakets internkontrollsystem
- Sikre at foretakets ansatte som håndterer arkivpliktige saksdokumenter får tilstrekkelig opplæring i foretakets saks- og arkivsystem.
- Innfører egen rutine for håndtering av innsynskrav i tråd med offentleglovens regler om saksbehandling av innsynskrav
- Innta evaluering av styrets arbeid som fast sak i ett av styrets møter gjennom året, og at det utarbeides rapport om styrets arbeid til eier.

På bakgrunn av tilbakemeldingene fra styreleder og Havnedirektør anbefaler revisor videre at styreleder og Havnedirektør avklarer med ordfører og rådmann hvem som er ansvarlig for innkalling til møter mellom foretaket og kommunes politiske og administrative ledelse.

10 REFERANSER

- Lov av 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov av 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)
- Lov av 04. desember 1992 nr. 126 om arkiv (arkivlova)
- Forskrift av 15. desember 2017 nr. 2105 om offentlege arkiv (arkivforskriften)
- Vedtekter for Narvik Havn KF
- Strategisk plan for Narvik Havn KF 2022-2025
- Narvik Havn budsjetter 2023-2025
- Narvik Havn årsberetninger 2020-2023
- Narvik Havn årsregnskap 2023
- Notat vedrørende samfunnsnytte og eventuelt utbytte til Narvik kommune 04.12.2024.
- Eierskapsmelding 2022 for Narvik kommune
- Interpellasjon: Vedrørende rapport om grunnundersøkelser av sjøgrunn, møtedato 08.02.2024
- Interpellasjon: Interpellasjon – Narvik Havn, møtedato 21.03.2024
- Saksfremlegg 097/21 – Nybygg Agenda
- www.narvikhavn.no
- www.narvikgaarden.no
- www.futurum.no

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, og 51 kommuner fordelt på Nordland samt Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Alta, Bodø, Finnsnes, Hammerfest, Leknes, Narvik, Sortland, Svolvær og Tromsø.

Vi har 55 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 16 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner, kartlegginger og eierskapskontroller i Narvik kommune:

- Økonomistyring i Omsorg og mestring (2024)
- Erverv av Ballangleira (2023)
- Narvikgården AS (2023)
- Nordkraft AS (2022)
- Saksutredning og politiske vedtak (2022)
- Narvik kirkelige fellesråd (2021)
- Forvaltning, drift og vedlikehold (2019)
- Narvikgården (2018)
- Forebygging og oppfølging av sykefravær (2018)
- Næringsutvikling (2014)

